

Në bazë të nenit 55 paragrafi 1 të Ligjit për organizimin dhe punën e organeve të administratës shtetërore („Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë” nr. 58/00, 44/02, 82/08, 167/10 dhe 51/11 dhe „Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut” nr. 96/19 dhe 110/19), si dhe në bazë të nenit 22 dhe neni 25 të Ligjit për arsim të mesëm („Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë” nr. 44/1995, 24/1996, 34/1996, 35/1997, 82/1999, 29/2002, 40/2003, 42/2003, 67/2004, 55/2005, 113/2005, 35/2006, 30/2007, 49/2007, 81/2008, 92/2008, 33/2010, 116/2010, 156/2010, 18/2011, 42/2011, 51/2011, 6/2012, 100/2012, 24/2013, 41/2014, 116/2014, 135/2014, 10/2015, 98/2015, 145/2015, 30/2016, 127/2016, 67/2017 dhe 64/18) ministri i Arsimit dhe Shkencës e përcaktoi programin mësimor të shkurtuar për lëndën zgjedhore Etikë për vitin II (e dytë) të arsimit të mesëm - **gjimnaz** për vitin shkollor 2020/2021.

1. HYRJE

Programi mësimor i shkurtuar, i lëndës Etikë, lëndë zgjedhore për vitin II (e dytë), bazohet në qëllimet e parashikuara në programin mësimor për lëndën mësimore që rregullisht realizohet sipas planit mësimor të përcaktuar.

Me programin e shkurtuar përcaktohen tema dhe njësi mësimore të caktuara që duhet të realizohen në 159 ditë mësimore, gjatë së cilës konsiderohet fondi i paraparë javor i orëve të përcaktuar në programin e rregullt, respektivisht për një lëndë mësimore me fond javor prej 2 orë, në programin e shkurtuar parashikohen 64 orë mësimore.

Mësuesi gjatë planifikimit dhe realizimit të njësive mësimore nga programi i shkurtuar, drejtohet kah qëllimet/rezultatet e parashikuara, nocionet e përcaktuara, metodat dhe aktivitetet e përcaktuara në programin e rregullt mësimor.

2. VËSHTRIM I PËRGJITHSHËM I TEMAVE DHE NJËSIVE MËSIMORE

TEMA I: ETIKA DHE MORALI (7 ORË)

Njësitë mësimore:

- Etika dhe roli i saj në njerëzimin
- Morali dhe roli i tij në jetën njerëzore
- Ngritja e etikës në epokën bashkëkohore
- Si etika e udhëheq njeriun në rrugët e duhura në jetë

TEMA II: NJERIU (10 ORË)

Njësitë mësimore:

- Çfarë është njeriu, si jeton, vendi i moralit në jetën njerëzore
- Unë, vetja ime, interesat dhe sjellja, si të jem mik i vetvetes

- Pritjet, planet, lumturia, fati, qëndrimet jetësore
- Të tjerët, të afërmit, fqinjët
- Dua je të afërmin si veten!
- Komuniteti njerëzor dhe bota në tërësi (Etika universale)

TEMA III: JETA DHE MORALI (9 ORË)

Njësitë mësimore:

- Shpresa, optimizmi, lumturia
- Ndershmëria, drejtësia, korrektësia
- Vërtetësia, dinjiteti, guximi
- Përmbajtshmëria, modestia
- Karakteri dhe etika
- Manifestimet negative (të këqija) – egoizmi, zilia, keqdashja, hakmarrja, armiqësia

TEMA IV: KOMUNIKIMI MIDIS NJERËZVE (6 ORË)

Njësitë mësimore:

- Marrëdhëniet midis njerëzve – thelbi i komunikimit të tyre
- Kuptimi, bashkëpunimi
- Toleranca
- Empatia

TEMA V: VLERËSIMI ETIK (5 ORË)

Njësitë mësimore:

- Arsyeja dhe morali
- Ideja e vlerësimit etik

- Bërja e zgjedhjeve me vlerësim etik

TEMA VI: DASHURIA (10 ORË)

Njësitë mësimore:

- Dashuria si ndjenjë dhe sjellje
- Tre llojet e dashurisë
- Zgjedhja në dashuri
- Raportet e dashurisë – përkushtimi, respekti, kujdesi
- Martesa, lindja dhe edukimi i fëmijëve

TEMA VII: ETIKA E PUNËS (6 ORË)

Njësitë mësimore:

- Aktiviteti, zelli, përpjekja
- Bashkëpunimi, shkëmbimi
- Paratë, pasuria, kursimet

TEMA VIII: ETIKA SHËNDETSORE (7 ORË)

Njësitë mësimore:

- Etika shëndetsore sot
- Përgjegjësia e të gjithëve për ruajtjen e shëndetit
- Sëmundjet ngjitëse
- Varshmëria dhe droga

TEMA IX: ETIKA POLITIKE (4 ORË)

Njësitë mësimore:

- Demokracia, të drejtat dhe përgjegjësitë e njeriut
- Paqja
- Toleranca dhe bashkëpunimi midis njerëzve

3. REKOMANDIME DIDAKTIKE

Pika fillestare për realizimin e programit të shkurtuar mësimor nga lënda **Etika**, lëndë zgjedhore për **vitin II (e dytë)**, është programi i rregullt mësimor (qëllimet konkrete, nocionet, aktivitetet dhe metodat e rekomanduara). Është i nevojshëm një planifikim i integruar, respektivisht lidhshmëri e qëllimit dhe përmbajtjes si dhe planifikim i mësimit me lidhshmerinë të mësuarit me përvojën e nxënësve.

Për realizimin e lëndës mësimore, patjetër të zbatohen metoda dhe forma interaktive (teknika dhe aktivitete të të mësuarit). Nga metodat interaktive do të përdoren: puna në grupe, diskutime, debate, stuhi idesh, analiza e teksteve dhe dokumenteve, analiza e rasteve, por edhe metoda tradicionale: leksione të shkurta, biseda drejtuese. Metodatat e punës së mësuesve duhet të nxisin të menduarit kreativ tek nxënësit dhe shfrytëzimin e burimeve të ndryshme të njohurive. Rekomandimet për përdorimin e fondit të shkurtuar të orëve janë dhënë si orientim, së bashku me qëllimet konkrete dhe temat/përmbajtjet që nuk duhet të kufizojnë rishpërndarjen e tyre sipas nevojave gjatë realizimit.

Kontrollimi i diturive të nxënësve duhet të kryhet në të gjitha fazat e procesit mësimor, gjatë realizimit të përmbajtjes së re, përsëritjes, ushtrimeve dhe hulumtimeve. Gjatë ndjekjes dhe vlerësimit zbatohen veprime të ndryshme (kontrollim me gojë dhe me shkrim, testet e njohurisë, përgatitja e punimeve seminarike si dhe aktivitetet e nxënësit gjatë orës).

Mësuesi do të përdorë mjete ndihmëse dhe mësimore që janë të përcaktuar me programin e rregullt mësimor.

4. NORMATIVI PËR KUADRIN MËSIMOR

Programin e shkurtuar mësimor e realizon mësimdhënësi në përputhje me normativin për kuadër mësimor të dhënë në programin e rregullt mësimor.

Programin e shkurtuar mësimor për lëndën zgjedhore **Etika për vitin II (e dytë)** të arsimit të mesëm- gjimnaz, e miratoi

Ministri i Arsimit dhe Shkencës

Milla Carovska